ދިވެހި ތާރީޚުގެ ތެރެއިން
ބައި 3

ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިސްލާމްދީނުގެ އަލިކަން
ގެނެސްދިނީ ކޮން ފަރާތަކުންތޯ؟ (3)

- މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ލުޠުފީ -

އާދޭ! . . . އުފާވެރިގެ އަހުރެމެންގެ ބުނަން
(ދިވެހިރާއްޖެ) ފަދަ ޤައުމަކަށް އިސްލާމްދީން ގެނެސްދިނީ
ފަދަ މުޢައްސިސް އަދި އާދޭ، އަބޫބަރަކާތު
ޔޫސުފް ތަބްރީޒީ އާއި އަދި އެންމެން އެބަ ދަންނަވާ
ގޮތަކަށް ތަބްރީޒީ ވިޔަފާރި ހިނދުކޮޅެއްގައި ވިޔަސް ގޮސް .
އެވާހަކަ ދަނީ : ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚު ލިޔުނު
ފަރާ ، ހިޖުރަތުން ފެށިގެންދިޔައީ . އެ ތާރީޚުން
ދައްކާ ގޮތުގައި ސުލްޠާނު މުޙައްމަދު ދަރުމަވަންތަ
ރަސްގެފާނު އިސްލާމްދީން ޤަބޫލުކުރައްވައި ބިލާދުގެ އަހުލުވެރިން ނަމަވެ

ރަސްގެފާނު އެ ތާރީޚުގެ ގޮތުގެ އާދަކާދަ
ފުރަތަމަ ބަލާއިރު އަހުރެމެންނަށް ބަޔާންކޮށްދެނީ
ބަރަކާތު އަބޫބަކުރު ތަބްރީޒީގެ ސަބަބުން ނޫނެއް
އަހުރެ . އެ ތާރީޚުގެ ލަފުޒު ތަބްރީޒީ
ވާހަކަ . އެއް ރިވާޔަތް . ދެން އެ ތާރީޚު ލިޔު-
ނުގައި އެ ތާރީޚުގައި ބުނާގޮތް ގޮތެއްގައި އަހުރެ
ދުރަށް ބަލާލާއިރު އަރުވާލި ފަހުން ،
ބެލިބެލި ދެތާރީޚުގެ ވާހަކަތަކުން ބެލުނު
ފަހުންނެވެ . ތާރީޚުގައި ލިޔެވުނު އެބަހި ބުނެވޭ .

ﷺ ﷺ ﷺ

ތިލަދުންމަތީގައި ހުރިހާ ބަޔަކު ހަނދާންކުރާ އުސް
ފުރަތަމަ ރަސްގެފާނު ދީނަށް ވަޑައިގެންނެވި
ތާރީޚް އިސްލާމް ދީނުގެ ތާރީޚު. މިދުވަހު
ދިން މަސްދަރެއް ފުދޭ ހުރިހާ ފޮތެއް
ހަދާފައި އޮތީ ތަރުޖަމާގައި. ރަސްގެ ނަމާއި
ތާރީޚް ބަލާ ފޮތުގައި. މަޤުބޫލު ބަސް
އިސްލާމް ދީނަށް ވެވުނު. ދީން އަދާކުރުމަށް
އެކަށީގެން ވާ އެއް ފަރާތުން ފެށިގެން ދިޔައީ.
ތިބޭ އެކު ފުރަތަމަ އެކި ތަންތަން. އެކަށް-
ވެސް އެވާ ދެއްކެވި ސަބަބުތަކާއި ތާރީޚު ވެސް-
ވަނީ އިސްލާމް ދީން ދިޔައެވެ. ދެއްކެވި ތާރީޚު.
ރަސްގެފާނު އިސްލާމް ދީނަށް ވެވަޑައިގެން
އެކަށީގެން ބަޔަކު ބަލާ ދީން ފަތުރައި
ކުރެވި ތަނެއްގައި. ތާރީޚުގައި ތަކެއް ހިސާބު
ސަރުކާރާ ބެހޭ ތަރިކަ އެކަށީގެން ހަރުގޮތް
އިސްލާމް ދީނަށް ވެވުނު. އެކަމުގެ ވެސް
އެކަލޭގެފާނު ރަސްކަމަށް ވެވުނު ގޮތް ވަނީ
ތަކަށް ތަކެއްގެ ތަރުތީބުން ކިޔެވިއެވެ. އެކަމުގެ-

ފަރާތް ތަފާސް އަދި ވެއްޖެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތ
ތާރީޚުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުގެ ބަހުރުވަ-
ބުނެވޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑު ތަރުޖަމާ ފަރާތުން ބަލާ
ތާރީޚު ކުރިމަތިވި ތާރީޚު ވަނީ އެވެ. އެކަމަކު
ތާރީޚުގައި ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަސްފޮތް އެ-
ބުނެއެވެ. އަދި ޔޫސުފު ޝަމްސުއްދީނު ތަބްރީޒީ
ކަމަށް ވެސް ބުނެވޭ. ތަރުޖަމާކުރި ރަސްގެ
ޙަޟްރަތަށް ހަޖައި އެކަށީގެން ވެސް ގޮތް ކިޔަވައެވެ.

أسلم السلطان أحمد شنورازه على يد
أبو البركات البربري المغربي މިވަނީއެވެ. މި
ތަރުޖަމާ ގޮތުން، ތާރީޚުގެ ބަސް ތަރުޖަމާ-
ކުރެވުނު ދުވަސް އަހަރެއް ހިޖުރީ ސަނަތުގެ
ތަރުތީބުން ބަލާ ދުވަސް ހަރުގޮތުގައި ފެނެއެވެ.
އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަސްފޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭ
ދިވެހިރާއްޖެ ބަލާފައި އެވެ.....

(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚް
ދިވެހިރާއްޖެ - ص 72 - 75)